

smo v veseli družbi pozabili boga Pluvija, ki baje nikoli ni naklonjen izletnikom in nas je prav nepošteno podil po strmini navzdol. Res — škodo smo imeli mi, a zasmeh je ostal njemu! Mogoče nam bo pri prihodnji enaki priliki bolj naklonjen.

Politiški pregled.

* **Saniranje deželnih financ.** Dne 27. junija je začel državni zbor razpravo o Gessmanovem predlogu glede saniranja deželnih financ. Govoril je tudi napredni poslanec Hribar v slovenskem in nemškem jeziku, ter stvarno razpravljal o tem predlogu. — Nemški listi označujejo njegov govor z „ein beachtenswerter Vorschlag“. Hribar je dejal, da imajo rastoči deficiiti dežel svoj glavni vzrok v izdatkih za ljudsko šolstvo. Kaže se, da se bavi vlada z mislijo, plačevati gotove dohodke deželam, da pokrijejo stroške za ljudsko šolstvo. To bi bila le polovica pomoči, ker še vedno nismo prišli do vrhunca izdatkov za ljudsko šolstvo, ker bodo ti izdatki vedno rasli in danes še ne moremo vedeti, kdaj se ustavi to naraščanje. Zato je brezpogojno potrebno, da prevzame država plačevanje učiteljstva. Tako bi se najprej odpravila beda učiteljstva. Želja celokupnega avstrijskega učiteljstva je, da bi bilo plačano tako kakor uradništvo 4 najnižjih razredov. Ako prevzame država plačevanje učiteljstva, bi bijo morda mogoče, da pokrijejo deželni fondi stvarne šolske potrebščine. Končno se je izrekel poslanec Hribar tudi za splošno in enako volilno pravico za deželne zборе. — Častni član „Zaveze“, posl. Hribar, je bil torej prvi, ki je izpregovoril v novem parlamentu resno in pametno besedo o našem gmotnem vprašanju. — V gosposki zbornici je stavil dr. Eppinger predlog, v katerem pozivlja vlado, naj takoj vse potrebno ukrene, da se sanirajo deželne finance. — Vkljub „Slovenčevim“ in „Domoljubovim“ grožnjam in revolverjem se torej vendarle bliža rešitev. Zato nam ni bilo treba izpreminjati — značaja in mišljenja!

* **Avstrijska poslanska zbornica** je izvolila predsedništvo. Predsednikom je bil izvoljen krščanski sociallec dr. Weisskirchner, prvim podpredsednikom Čeh dr. Začek, drugim podpredsednikom Poljak Starczynski. — Novi predsednik zbornice, dr. Rihard Weisskirchner, je rojen leta 1861. na Dunaju. Od rane mladosti pripada krščansko-socialni stranki. Njegov oče je bil Luegerjev učitelj, zato je šel ta vedno sedanjemu predsedniku na roko. Ko je leta 1883. izvršil pravne nauke, je bil sprejet k dunajskemu magistratu ter je leta 1903. postal magistratni ravnatelj. Leta 1900. je bil izvoljen državnim poslancem. — Dr. Ivan Začek je bil podpredsednik v bivši zbornici. Rodil se je leta 1849. Ko je izvršil pravne nauke je postal leta 1880. odvetnik v Olomucu. Najprej je bil Staročeh, pozneje pa je prešel med Mladočehe. — Prof. dr. Stanislav vitez Starczynski je star parlamentarec. Državni poslanec je bil od leta 1884. do 1890., a leta 1901. je prišel zopet v zbornico kakor zastopnik gališkega veleposvestva. On je profesor na levovskem vseučilišču. Sedaj mu je 54 let.

* **Pavšali avstrijskih državnih poslancev.** Vlada namerava, kakor javljajo z Dunaja, predložiti zbornici zakonski načrt, da se dosedanje dijete (20 K na dan) avstrijskih poslancev premene v stalne letne prejemke. Državni poslanec bi dobival na leto z vozninami 7000 K.

* **Stranke v novi državni zbornici.** Nova zbornica šteje sedaj štirideset strank. Socialni demokratje so računani kakor enotna, skupna stranka. Največ strank je med Nemci (10), med Čehi (9) in med Poljaki (8). Divjaki niso všteti v te stranke.

* **Socialni demokrat o cesarju.** Zakaj so se tudi socialni demokrati udeležili prestolnega govora, nam pripoveduje socialni demokrat Seliger na shodu v Čeških Toplicah: „Na Nemškem se socialni demokrati oddaljujejo enakim slavnostim. To delajo demonstrativno, da bi s tem pokazali, da nikakor ne mislijo delati za zblizanje med vladarjem in socialno demokracijo. To dosledno stališče nemških sodrugov moramo mi avstrijski socialni demokratje le odobravati, zakaj tam ni krona zamudila nobene priložnosti, da ne bi dala izraza najostrejšemu odporu proti socialni demokraciji. — Avstrijska socialna demokracija pa dela ravno narobe, zakaj nekaka demonstracija bi bila najne-

ugodnejša pri tej priložnosti, ko je poražena velemoč birokracije in nastopa pravo ljudsko zastopstvo. Torej ne velja odločilni moment nemških socialnih demokratov tudi za nas. Javno moramo celo proglasiti, da je zavzela krona v boju za splošno in enako volilno pravico naravnost občudovanja vredno stališče. Priznati moramo, da je ostal cesar v tem boju trden in neomahljiv, in zato nam je postala oseba cesarjeva tudi simpatična.“

* **Mirovna konferenca v Haagu.** Delegat Zedinjenih držav je izročil predsedniku mirovne konference v Haagu, Nelidovu, pismo svoje države, da si pridržuje pravico, predložiti prvi komisiji vprašanje o nasilnem iztirjavanju javnih dolgov. Nelidov je izjavil, da je tak predlog dopusten. Tudi angleški delegat si je pridržal, staviti pozneje predloge. Ameriški general Porter si je pridržal pravico, predlagati pozneje omejitve oboroževanja, ako se pokaže za to potreba. Nemčija je predlagala ustanovitev mednarodnega apelacijskega sodišča za mirovne zadeve. Ta predlog podpirajo tudi norveški delegatje.

* **Hrvaški ban grof Pejačević** ni odobral postopanje ogrske vlade v znanem vprašanju službenega jezika na hrvaških železnicah, za katerega bijejo hrvaški poslanci v ogrskem državnem zboru dolgotrajen in vroč boj. Zaraditega je dal svojo demisijo, ki jo je cesar tudi sprejel. Njegov naslednik je že imenovan: to je ljuti madjaron, predsednik banskega sodišča v Zagrebu, Rakodeczay. On je bil najzvestejši pomočnik bivšega bana Khuena, njegovo ime je spojeno z nasilnim preganjanjem onih časnikov ki so se borili proti Khuenu. Kako misli ta ban o kmetu, kaže dogodbica, ki jo pripoveduje „Pokret“: Bil je obsojen na 3 dni zapora, ker je imenoval nekega kmeta osla, a se je izgovarjal pred sodnijo, da to pač ni žaljenje, ker v Zagorju imenujejo kmeta splošno tako. „Pokret“ piše k njegovemu imenovanju: „Sovrašstvo in preziranje ga bo pozdravilo, sovraštvo in prezir ga bo tudi spremljalo, kadar odide kakor prednik njegov — Khuen.“

* **Protidinastiško gibanje na Portugalskem** se čim dalje bolj razširja, kakor javljajo iz Londona, odkoder se je pravzaprav to gibanje pričelo in se sedaj podpira z angleškim denarjem. Ako odstavijo sedanjega kralja, postane Portugalska baje republika.

Vestnik.

Učiteljski dobrotniki. „Društvo za zgradbo učiteljskega konvikta v Ljubljani“ so darovali: Ljubljanski učiteljski abiturijenti 403 K s pripomnjo: „Prvo darilce, zložili izprašani učiteljski kandidati na svojem komerzu s prošnjo, da jih starejši njih kolegi sprejmo v svojo sredo.“ (Prav veseli smo Vas, mladi naši prijatelji in tovariši. Z odprtimi rokami in odkritim srcem Vas dragevolje sprejmemo v svojo napredno učiteljsko zvezo ter Vam kličemo: Dobrodošli! Le radi in pogosto zahajajte v našo družbo. Pri nas je doma odkritosrčno veselje, a v dneh žalosti in trpljenja boste pa dobili edino v družbi svojih naprednih kolegov podporo, tolažbo in uteho. Pristopite vsi k dotičnemu okrajnemu učiteljskemu društvu, kjer boste službovali in se udeležujete učiteljskih zborovanj. Letos Vas vabimo k skupščini naše „Zaveze“, ki bo dne 17. in 18. avgusta v Badovljici. Podpirajte pridno našo organizacijo, ki v njej reprezentujemo veliko moč. Podpirajte tudi duševno in kolikor mogoče tudi gmotno naše štiri liste, posebno „Učiteljskega Tovariša“, ki mora biti vsakomur izmed nas „vademecum“. Živili!) — G. Valentin Jerše, kaplan v Škocjanu pri Mokronogu, 10 K; č. ga. Lina Pin, nadučiteljova vdova v Dol. Logateu, namesto venca umrlemu bratranecu, g. Franu Werliju v Cerknici 5 K; tov. Ed. Bohinec, nadučitelj, nabral v veseli družbi v Cerkljah na Dolenjskem 6 K; Učiteljsko društvo za sežanski okraj tretji rok na račun pokroviteljine 50 K; vesela družba v Marstovu 1 K; vesela družba v Velesovem 1-20 K; g. Alojzij Kraje iz Grahovega pri Cerknici 10 K namesto venca na grob rajnemu prijatelju Franu Werliju iz Cerknice. Živili učiteljski dobrotniki in nasledniki! Bog plati!